

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 4509 จ 11 ร. 2 20
วันที่ 24 มิ.ย. 2551 18.34 น.

ที่ ทส 0401/1376

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน
เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

๑๙ มิถุนายน 2551

สว. 1/218
วันที่ ๒๔ มิ.ย. ๕๑
เวลา ๑๑.๓๕ น.

เรื่อง โครงการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. แผนที่แสดงสถานะภาพการกัดเซาะชายฝั่งของไทย
 2. ยุทธศาสตร์การจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล
 3. โครงการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. เรื่องเดิม

ก. ความเป็นมา

จากสถานะภาพการกัดเซาะชายฝั่งทะเลของประเทศไทยที่ผ่านมา ก่อให้เกิดการพังทลายของชายฝั่งเป็นแนวลึกเข้ามาในแผ่นดิน ซึ่งมีความวิกฤตแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ดังแสดงในแผนที่ที่ส่งมาด้วย 1 ซึ่งเกิดจากสาเหตุต่างๆ กัน ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน โดยการตัดไม้ป่าชายเลน ซึ่งเป็นตัวชะลอคลื่นลมตามธรรมชาติ การปลูกสิ่งก่อสร้างล่วงล้ำแนวชายฝั่ง การขาดสมดุลของตะกอนสะสมตัว และการขุดดินทรายชายฝั่งออกจากพื้นที่ นอกจากนี้ยังเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศและคลื่นลมในทะเล ทั้งขนาดของคลื่นทิศทางและความถี่ ก่อให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่งรุนแรงประมาณร้อยละ 20 ของแนวชายฝั่งทั้งหมด ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณชายฝั่งด้านอ่าวไทย โดยเฉพาะบริเวณอ่าวไทยตอนบน ในขณะที่มีการสะสมตัวเพิ่มขึ้นของชายฝั่งเพียงร้อยละ 6 แสดงให้เห็นถึงความไม่สมดุลของการจัดวางตัวของชายฝั่งเช่นที่เคยเป็นมาในอดีต

ข. การดำเนินงานที่ผ่านมา

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ภายใต้คณะกรรมการทางทะเลและชายฝั่ง ให้จัดทำ ยุทธศาสตร์การจัดการป้องกันแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งขึ้น ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี โดยมีเป้าหมายหลักที่จะให้มีระบบป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อมิให้มีการกัดเซาะเพิ่มขึ้นภายในปี พ.ศ. 2570 มีระบบฐานข้อมูลเพื่อการจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีนโยบาย แนวทาง มาตรการในการดำเนินงานระดับพื้นที่ที่อยู่ในกรอบของแผนยุทธศาสตร์เดียวกัน ตลอดจนการเสริมสร้างองค์ความรู้ การถ่ายทอดและเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการป้องกัน และกรณีที่เกิดปัญหาจากการกัดเซาะ สามารถเข้าแก้ไขและฟื้นฟูได้อย่างทันท่วงที เพื่อมิให้เกิดการกัดเซาะที่ต่อเนื่องและรุนแรงมากขึ้นจนยากที่จะเยียวยา ทั้งนี้ แนวทางและมาตรการตามแผนยุทธศาสตร์ ดังรายละเอียดในสิ่งที่ส่งมาด้วย 2 ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ 5 ยุทธศาสตร์ คือ

1) การพัฒนาและปรับปรุง ...

- 1) การพัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลพื้นที่ชายฝั่ง
- 2) การร่วมมือในการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง
- 3) การจัดทำแผนแม่บทและ/หรือแผนยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่
- 4) การป้องกันแก้ไขและฟื้นฟูพื้นที่ชายฝั่ง
- 5) การพัฒนาระบบกำกับ ตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงานด้านการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง กำหนดกลไกในการติดตามประเมินผล

ในการนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้จัดทำแผนหลักในการป้องกันแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งตามยุทธศาสตร์ที่ 3 ในพื้นที่วิกฤตสูง ได้แก่ บริเวณชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตอนบน (สมุทรสงคราม สมุทรสาคร กรุงเทพฯ สมุทรปราการ และฉะเชิงเทรา) บริเวณชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตอนล่าง (นครศรีธรรมราช และสงขลา) และอยู่ในระหว่างดำเนินการจัดทำแผนชายฝั่งทะเลตะวันออก

ค. ความจำเป็นที่ต้องเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

- 1) เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะในด้านการป้องกันการมีส่วนร่วมและการสร้างองค์ความรู้ การถ่ายทอดลงสู่ชุมชนชายฝั่ง เพื่อกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวในการเตรียมพร้อมการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพคลื่นลม ภูมิอากาศที่อาจส่งผลกระทบรุนแรง และเกิดผลกระทบต่อพื้นที่ที่อาจยังไม่เกิดการกัดเซาะในปัจจุบัน
- 2) เพื่อให้มีหน่วยงานหลักในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์ และความชัดเจนของหน่วยปฏิบัติในยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งเชิงบูรณาการ จำเป็นต้องใช้วิธีการที่ผสมผสาน เนื่องจากการแก้ไขโดยใช้โครงสร้างทางวิศวกรรม (Hard Solution) เพียงอย่างเดียวไม่สามารถต้านแรงของคลื่นลมได้
- 3) เพื่อให้ประชาชนชายฝั่งที่ได้รับผลกระทบจากการกัดเซาะ โดยตรง ได้มีความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในกระบวนการป้องกันและแก้ไข
- 4) เพื่อให้เกิดการดำเนินโครงการนำร่องในพื้นที่ที่มีลักษณะชายฝั่งแตกต่างกัน ในลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติร่วมกันกับชุมชน (Research Experience) โดยเฉพาะการป้องกันและแก้ไขปัญหากัดเซาะชายฝั่ง โดยระบบโครงสร้างตามธรรมชาติ (Soft Solution)

2. สารสำคัญของเรื่องที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

ก. ประเด็นที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

- 1) เพื่อรับทราบสถานการณ์การกัดเซาะชายฝั่งทะเลของประเทศมีแนวโน้มจะรุนแรงขึ้น ทั้งจากการกระทำของคน โดยการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินชายฝั่ง การก่อสร้างสิ่งก่อสร้างต่างๆ โดยปราศจากการคำนึงถึงผลกระทบต่อบริเวณใกล้เคียง ประกอบกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของคลื่นลมทั้งขนาดและทิศทางที่โหมพัดเข้าสู่ฝั่ง ทิศทางของกระแสน้ำ รวมทั้งระดับน้ำทะเลในอนาคตที่อาจสูงขึ้นจากปรากฏการณ์ภาวะโลกร้อน

2) เพื่อพิจารณา ...

2) เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบโครงการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังสิ่งที่ส่งมาด้วย 3 ซึ่งสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลักในการปฏิบัติงานเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหากัดเซาะชายฝั่งให้สัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรมตามแผนยุทธศาสตร์ โดยมี

- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดำเนินการเรื่องแผนหลัก การสร้างองค์ความรู้และการให้ความรู้แก่ประชาชน องค์การชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในบริเวณชายฝั่งทะเลของประเทศ รวมทั้งดำเนินงานลักษณะการมีส่วนร่วมร่วมกับประชาชนในด้านการป้องกัน ได้แก่ การเสริมสร้างฟื้นฟูแนวชายฝั่งด้วยระบบธรรมชาติทั้งป่าชายเลนและป่าชายหาด เพื่อลดความรุนแรงของคลื่นลม ตลอดจนการแปลงแผนยุทธศาสตร์ลงสู่แผนปฏิบัติการในพื้นที่

- กรมทรัพยากรธรณี ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลพื้นที่ชายฝั่ง เพื่อใช้ในกระบวนการตัดสินใจ วางแผนและดำเนินการ

- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สนับสนุนจังหวัดชายฝั่งทะเลบรรจุแผนปฏิบัติในการป้องกันแก้ไขปัญหากัดเซาะไว้ในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด และกำหนดให้พื้นที่ชายฝั่งทะเลที่มีความเสี่ยงต่อการกัดเซาะ รวมทั้งพื้นที่ป่าชายเลน และหาดทรายเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และ/หรือกำหนดมาตรการเพิ่มเติม เพื่อหยุดยั้ง/ชะลออัตราการกัดเซาะชายฝั่ง รวมทั้งกำหนดให้กิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวชายฝั่งต้องศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น หรือจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมก่อนการดำเนินโครงการ

- ประสานหน่วยงานระดับปฏิบัติในการลงทุนด้านโครงการป้องกันแก้ไขปัญหากัดเซาะชายฝั่งที่ต้องมีการก่อสร้างทางวิศวกรรม เช่น กรมชลประทานและพาณิชย์ กรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดชายฝั่ง กระทรวงมหาดไทย และสำนักงบประมาณให้โครงการป้องกันแก้ไขปัญหากัดเซาะชายฝั่ง เป็นโครงการตามแผนบูรณาการงบประมาณ โดยสำนักงบประมาณเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการและประเมินผลจากโครงการลงทุนป้องกันแก้ไขอย่างเป็นระบบ

- เสริมสร้างบุคลากรในระบบราชการและการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ทางทะเล วิศวกรรมชายฝั่ง วิทยาการจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการ โดยการให้ทุนการศึกษาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้มีบุคลากรในวิชาชีพที่ขาดแคลนมาปฏิบัติราชการ ในงานราชการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ที่มีพื้นที่อยู่ในจังหวัดชายฝั่งทะเล และเกาะ เป็นต้น

3. ผลกระทบต่อการลงมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้

ก. ผลกระทบต่อนโยบายรัฐบาลต่อความรับผิดชอบร่วมกันของคณะรัฐมนตรีต่อสถานิติบัญญัติแห่งชาติ

มติคณะรัฐมนตรีเรื่องนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อนโยบายของรัฐบาลต่อความรับผิดชอบร่วมกันของคณะรัฐมนตรีต่อสถานิติบัญญัติแห่งชาติ กลับมีผลกระทบทางดีต่อสังคมและชุมชนที่อาศัยอยู่ตามแนวชายฝั่งทะเล มีผลต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เป็นระบบและบูรณาการ

ข. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจในภาพรวม

มติคณะรัฐมนตรีเรื่องนี้ จะมีผลดีต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมทางอ้อม กล่าวคือ ทำให้การดำเนินโครงการพัฒนาใดๆ บริเวณชายฝั่งคำนึงถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ในเรื่องการกักเซาะสามารถลดผลกระทบต่อการลงทุนแก้ไข

ค. ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณ

มติคณะรัฐมนตรีเรื่องนี้ จะมีผลต่อการเงินและการงบประมาณในส่วนที่ต้องจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในส่วนที่ไม่เคยดำเนินการมาก่อน กล่าวคือ

- การแปลงแผนยุทธศาสตร์ไปสู่แผนปฏิบัติการเชิงพื้นที่
- การพัฒนาระบบฐานข้อมูลชายฝั่ง
- การถ่ายทอดองค์ความรู้
- การดำเนินโครงการป้องกันแนวชายฝั่งโดยใช้วิธีทางธรรมชาติ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน ในลักษณะวิจัยเชิงปฏิบัติการ รวมทั้งการให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาชายฝั่ง โดยให้เอกชนเป็นผู้ลงทุนสร้างโครงสร้างป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง และดูแลรักษาในระยะยาว โดยอาจพิจารณาให้สิทธิบางประการแก่เอกชนที่เข้าร่วมโครงการ เช่น การให้สิทธิในการสร้างกังหันลมเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า และการจอดเรือ เป็นต้น โดยเป็นการดำเนินการลักษณะ Public Private Partnership : 3P
- การสร้างบุคลากรในระบบราชการทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นในด้านวิชาการชายฝั่ง สำหรับจังหวัดที่ติดชายฝั่งทะเล รวมทั้งการให้ทุนการศึกษาในและต่างประเทศ และการจัดอัตรากำลังให้หน่วยงานที่ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ด้านดังกล่าว สามารถทำงานได้ในระบบราชการหรือท้องถิ่น
- การจัดทำมาตรการคุ้มครองและเขตพื้นที่คุ้มครองและการจัดการผลกระทบ เป็นต้น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการและรักษาทรัพยากรชายฝั่งและทะเลให้ดำรงสภาพที่เป็นระบบนิเวศที่สมบูรณ์และเชื่อมโยงทั้งทะเลและชายฝั่ง และเพื่อมิให้เกิดความสูญเสียพื้นที่ชายฝั่งที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูง และเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์เศรษฐกิจที่เป็นอาหารของคนในประเทศและการส่งออก จึงเสนอโครงการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งทะเล โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางอนงค์วรรณ เทพสุทิน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม